

μώτερον διὰ τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου παρὰ νὰ κατατρίβεται τις εἰς τὴν μελέτην γλώσσης νεκρᾶς ἐν τῇ σημερινῇ ζωῇ καὶ ἐλαχίστους καρποὺς ἀποφερούσης. Ἄλλως τε ἄς ἔχωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι ἐλεύθερον τὸ στάδιον τῆς μορφώσεως μετὰ τὴν ἀπὸ τὰ σχολεῖα ἀποφοίτησιν καὶ διὰ τὴν κατ' ἰδίαν διδασκαλίαν τῆς λατινικῆς διὰ τοὺς θεωροῦντας τὴν γλῶσσαν ταύτην ἀπαραίτητον μορφωτικὸν στοιχεῖον.

Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα μαθήματα, τὰ θρησκευτά, τὰ ἱστορικά, τὰ φυσικά, τὰ γεωγραφικά, τὰ μαθηματικά, καὶ τούτων ἡ διδασκαλία δέον νὰ πρακτικοποιηθῇ κατὰ τε τὸ λεκτικὸν καὶ τὸ περιεχόμενον διὰ τῆς προφορικῆς διδασκαλίας καὶ διὰ τῶν εὐμεθόδων ἐγκεκριμένων ἐγχειριδίων, ἀναλόγως πάντοτε τῆς ἡλικίας τῶν μαθητῶν, μετ' ἐναρμονισμοῦ αὐτῶν πρὸς τὸ ἐπικρατοῦν πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας. Μάλιστα τὰ ἠθικοθρησκευτικὰ μαθήματα δέον ἐπίζηλον θέσιν νὰ καταλάβουν ἐν ἅπασι τοῖς σχολείοις καὶ νὰ ἀποτελέσουν αὐτὰ τὴν κινητήριον δυνάμιν τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τῶν τροφίμων ζωῆς.

Ἡ ἰδέα τῆς ὑπάρξεως ὑπερτάτου ὄντος ποιήσαντος τὸν κόσμον καὶ ρυθμίζοντος τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πράγματα, μετὰ τὸ χριστιανικὸν πάντοτε φῶς, πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ ἠθικοπλαστικοῦ ἔργου τῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ σχολείου.

Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐνὸς τοιούτου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος καὶ εὐχερέστερον ἢ μόρφωσις τῶν τροφίμων ἐπιτυγχάνεται καὶ ὁ σωματικὸς ὀργανισμὸς δὲν καταπονεῖται καὶ καθίστανται οὗτοι λίαν ἱκανοὶ καὶ δεξιοὶ διὰ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ μετ' οὐ πολὺ ἐνεργόν των δρασιν, ἀναλόγως πάντοτε τῆς κλίσεώς των, τοῦ ζήλου των εἰς τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔχουν ἀνλάβει καὶ τῶν συνθηκῶν, ὑφ' ἃς θέλουσιν εὐρεθῆ.

Ἐντεῦθεν δὲ εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ὅπως τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως διαιρεθῶσιν εἰς πρακτικά ἢ πραγματικά καὶ κλασσικά διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῶν μορφωτικῶν αὐτῶν καθιδρυμάτων.

(ἀκολουθεῖ)

Σ. Γ. Ἀποβλέποντες εἰς τὴν εὐχερῆ κατανόησιν τῶν συγγραμμάτων τῶν εὐκλεῶν ἡμῶν προγόνων, ὠμιλήσαμεν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 12ον φύλλον τοῦ περιοδικοῦ μας περὶ τῆς μεταφράσεως τῶν κειμένων τούτων, οὐδὲ πόρρωθεν δὲ διεννοήθημεν τὴν μετάφρασιν τῶν ἱερῶν κει-

μένων τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ τούναντίον καθορίσαντες τὰ ὅρια τῆς μεταφράσεως ἐκείνης, κατοχυρώσαμεν τὸ ἀμετάφραστον τῶν Ἁγίων Γραφῶν.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΘΡΗΣΚΕΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Γ'.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν *ψυχολογικῶς* τὸν ἄνθρωπον βλέπομεν ἐντὸς αὐτοῦ δύο φύσεις, δύο ἀνθρώπους παλαιόντας διηγεκῶς. Ταύτην τὴν πάλιν ἔχον ὑπ' ὄψιν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναφωνεῖ ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ (7, 23—25) «*Βλέπω ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέ-
κεσί μου, ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ
νόου μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ
τῆς ἁμαρτίας, τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου*».

Ἡ πάλιν αὕτη παρεκίνησε καὶ τὸν Γάλλον ποιητὴν Ραζίνα ὥστε, εἰς ἓν θανυμάσιον ποιήμα του, ἐν ᾧ μετὰ μεγάλης δυνάμεως ποιητικῆς παρουσιάζεται ὁ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκάστοτε λαμβάνων χώραν φοβερὸς οὗτος πόλεμος, νὰ ἀναφωνήσῃ:

«Τίς πόλεμος σκληρὸς, Θεέ, στήν ὑπαρξίν μου
Δύο εὐρίσκω ἐν ἐμοὶ ἀνθρώπους ἐναντίους,
Ὁ εἰς με θεῖον φλογίζει τὴν ψυχὴν μου
Καὶ θέλει ἐμὲ πιστότατον στοὺς νόμους τοῦ
[θεῖου]

Ἀνθίσταται ὁ ἄλλος στὰς οὐρανίους βουλὰς σου
Καὶ θέλει νὰ καταπατῶ τὰς θείας ἐντολὰς σου.»

Ἡ πάλιν αὕτη δὲν ἐγένετο αἰσθητὴ μόνον κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους κατὰ τοὺς ὁποίους ὡς μόνος σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου ὠρίσθη ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησις καὶ ἡ ἑξομοίωσις αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ βλέπομεν ὅτι ἀπασχολεῖ μέγαν καὶ ὄλον τοὺς φιλοσόφους καὶ ποιητὰς Ἕλληνας καὶ Λατίνους τῆς ἀρχαιότητος.

Ὁ δραματικὸς ποιητὴς τῆς ἀρχαιότητος Εὐρουπίδης ἐν τῷ Ἱππολύτῳ παρουσιάζει τὴν Φαίδραν λέγουσαν. «Τὰ χρηστὰ ἐπιστάμεθα καὶ γινώσκουμεν, οὐκ ἐκπονοῦμεν δε...» Ὁ δὲ Ὀβίδιος τῶν Λατίνων μετὰ λύπης ἐπαναλαμβάνει: «*video meliora proboque deteriora sequor*» = βλέπω τὰ καλλίτερα καὶ ἐγκρίνω, ἀλλὰ τὰ χειρότερα ἀκολουθῶ.

Τοιουτοτρόπως παρατηροῦμεν γενικῶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ κλίνει πρὸς τὸ κακόν, ἐν ᾧ ἐκάστοτε παραπλανᾶται, ζητεῖ ὁμως τὸ καλόν

καὶ διὰ πολλῶν κόπων προσπαθεῖ νὰ ἀνέβῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εὐδαιμονίας, διακηρύττων μόνος του τὸν ὑψηλὸν καὶ ἱερὸν του προορισμὸν καὶ διαπιστώνων πόσον δίκαιον ἔχει ὁ ἱερὸς Λύγουστινος λέγων ἐν ταῖς ἐξομολογήσειν αὐτοῦ· «**Θεέ, ἔπλασας ἡμᾶς ἵνα ζῶμεν ἐν σοί· διὰ τοῦτο εἶναι ἀνήσυχος ἡ καρδιά ἡμῶν, ἕως οὗ ἀναπαυθῆ ἔν σοί.**»

Καὶ εἴναι ἀληθές ὅτι ὁ ἄνθρωπος φύσει τείνει πρὸς τὴν ἀρετὴν, θεωρῶν ταύτην ὡς τὸν μεγαλιέτερον προορισμὸν, καθ' ὅλας τὰς πνευματικὰς του διακυμάνσεις, ἀληθέστατον πάλιν εἶναι ὅτι πρὸς ἐπίτευξιν τούτου, συναισθανθεὶς τὴν πνευματικὴν του ἀδυναμίαν, ἐζήτησε ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Πλάτωνος τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅ,τι ἐφαντάσθη ἐν τοῖς ὄνειροπολήμασι τῶν διαφόρων φιλοσόφων, τὸ κατώρθωσε μόνον διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς θεϊκῆς ταύτης θρησκείας, τῆς ἐνεχύσεως τὴν δύναμιν τὴν ἀναγκαίαν πρὸς ἀναγέννησιν τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς πραγματοποίησιν ἐκεῖνου τοῦ ὁποῖον φύσει ἐπεζήτησε καὶ ἐπιζητεῖ. Ἐντεῦθεν ἕκαστος ἐννοεῖ ὅτι ἐκάστη θρησκεία ἀνταποκρίνεται εἰς μίαν φυσικὴν προσπάθειαν τοῦ ἀνθρώπου ὅπως δι' αὐτῆς ἰσχυροποιούμενος, ἐπιτύχῃ τὴν πνευματικὴν εὐδαιμονίαν του. Ἐκ δὲ τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας τοῦ ἐπιδιωκομένου τούτου σκοποῦ, ἐκάστη θρησκεία ἐξαορακτικῶς ὡς ἀληθῆς ἢ ψευδῆς. Ἄνευ θρησκείας λοιπὸν εἶναι ἀδύνατον νὰ σταδιοδρομήσῃ ὁ ἄνθρωπος πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς. Ἠθικὴ ἄνευ θρησκείας εἶναι κατὰ τι ἀδύνατον, διότι τὸ μόνον περιβάλλον εἰς τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ζήσῃ εἶναι μόνον τὸ θρησκευτικὸν περιβάλλον.

Πόσον δὲ ἄδικον ἔχουσιν ἐκεῖνοι οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ παρουσιάσωσι ἠθικὴν ἄνευ θρησκείας. Ἐὰν εἶναι κακούργημα νὰ στερῆσαι ἀπὸ ἑνᾶ ἀνθρώπου τὴν τροφὴν του, διότι οὗτος ἀποθνήσκει ἐξ ἀσιτίας, κακούργημα πάλιν εἶναι τὸ νὰ ζητῶμεν νὰ ἀπομακρύνωμεν τὴν θρησκείαν ἀπὸ τὴν ἠθικὴν, διότι ὁ ἄνθρωπος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀποθνήσκει πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς. Τοῦτο δὲν ἀποδεικνύεται μόνον ἐκ τῆς ψυχολογικῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἐπιβεβαιοῦται καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἱστορίας.

(ἀκκλουθεῖ)

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΑΠΟ ΕΝΑ ΕΝΑ

Μίαν ἡμέραν παρατήρησα ἕνα σκύλλον τὸν ὁποῖον διέταξεν ὁ Κύριός του νὰ ἐκτελέσῃ μίαν διαταγὴν του, καὶ ἐθαύμασα μὲ τὰς προσπαθείας του, ὅπως εὐχαρίστησῃ τὸν Κύριόν του. Ὁ κηπουρὸς τοῦ κυρίου αὐτοῦ, εἶχεν ἀφαιεῖ ἀπὸ κάτω ἀπὸ μίαν σκιάν ἐνδὸς δένδρου, ἕνα καλάθιον πλήρες κηπουρικῶν ἐργαλείων. Ὁ σκύλλος διετάχθη ἀπὸ τὸν κύριόν του, ὅπως φέρῃ τὸ καλάθιον αὐτὸ τὸ ἐγκαταλείψεν κάτωθι τοῦ δένδρου καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν, εἰς τὴν ἀποθήκην. Ὁ σκύλλος ὡς ὑπάκουον ζῆον ποῦ εἶναι, ὑπήκουσεν ἀμέσως εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του, καὶ ἔσπευσεν ὅπως ἐκτελέσῃ αὐτήν.

Τρέχει λοιπὸν πρὸς τὸ καλάθιον τὸ λαιμοβάνει ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος μὲ τὸ στόμα του, καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸ φέρῃ πρὸς τὸν κύριόν του. Ἀλλὰ τὸ καλάθιον αὐτὸ ἦτο πλήρες ἐργαλείων καὶ λόγῳ τοῦ βάρους αὐτῶν, ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ κρατηθῆ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ δυνταχοῦς ζῆου. Προσεπάλησεν ἄνω, διὰ νὰ τὸ σηκώσῃ ὁ δυστυχῆς σκύλλος, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον. Ἦ ἄρα ἔκαμε τότε; μήπως τὸ ἐγκατέλειψεν ἀπελπισθεὶς ἀπὸ τὸ βάρος του; Ὁχι ποτέ.—**Εἶναι ὑπάκουος.**—Νὰ τί ἔκαμε. Ἄρα τὸ ἀνήκεν ἀπὸ τὸ στόμα του, ἐβγάλε ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ καλάθι **ἕνα-ἕνα τὰ ἐργαλεῖα** τὰ ὅποια ὅλα μαζί ἀπετέλουν τὸ τόσον βάρος—**ἕνα-ἕνα**—μάλιστα καὶ τότε **ἕνα-ἕνα** τὰ ἔφερε εἰς τὸν κύριόν του.

Αὐτὸς διὰ νὰ σηκώσῃ ἔλεον τὸ βάρος δὲν ἠδύνατο. Δὲν ἠδύνατο ἄρα καὶ νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του. Ὅλοι μας γνωρίζομεν πόσον πιστὸν ζῆον εἶναι ὁ σκύλλος καὶ πόσον ἀφωσιωμένος εἶναι πρὸς τὸν κύριόν του. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸν καλάθιον παρὰ τότε καὶ μόνον, ὅπταν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου του. Καὶ κατορθώνει τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ἀφ' οὗ ἐβγάλε αὐτὰ ἀπὸ τὸ καλάθι, καὶ **ἕνα-ἕνα** τὰ ἔφερε πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Κυρίου του.

Ἀπὸ τὴν ἐξ ἐνστίχου ταύτην πρᾶ ἰν τοῦ κυνός, πόσα δυνάμεθα νὰ διδαχθῶμεν καὶ ἡμεῖς ὡς πρὸς τὸ βάρος τῶν σφαλμάτων μας, τὸ ὁποῖον καλούμεθα νὰ σηκώσωμεν καὶ νὰ φέρωμεν αὐτό, διὰ νὰ τὰ τοποθετήσωμεν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀντρωτοῦ!

Προσπάθει λοιπὸν καὶ σὺ ὁ ἀναγινώσκων τὰς γραμμὰς ταύτας νὰ ἐλευθερωθῆς ἀπὸ τὴν δουλείαν τῶν σφαλμάτων σου, ἐκβάλλον αὐτὰ ἀπὸ τὸν καλάθιον τῆς κακῆς συνήθειας σου ἀνὰ **ἕνα-ἕνα**. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς γνωρίζει πόσον δύσκολον εἶναι δι' ἐσὲ νὰ πράξῃς τοῦτο μόνος σου, καὶ δι' αὐτὸ σοῦ ὑπεσχέθη νὰ σὲ βοηθήσῃ ὅπως κατορθώσῃς τοῦτο καὶ μάλιστα σήμερον ἀκόμη, ζήτησον ἄρα τὴν βοήθειάν Του.

Ἰπὸ τοῦ Συλλόγου μας ἔχουν ἐκδοθῆ τὰ κάτωθι διόλλα καὶ εὐρίσκονται εἰς τὰ γραφεῖα μας ἀποστελλόμενα παντὶ τῷ αἰτοῦντι ἀτελῶς.

- 1) Ἡ Θεότης τοῦ Χριστοῦ δρ. 3, Ὁρθοδ. Χριστ. Κατήχησις δρ. 3, Παιδικαὶ Συμβουλαὶ δρ. 2.
- Ὁ Παπαμάρκος δρ. 2, Ἡ περὶ Θεοῦ ἰδέα δρ. 5.